

Supplerende bemærkninger

Om lovforslag nr. L 56 om ændring af regler som følge af EU-samarbejdet om Schengen og Dublinforordningen, afskaffelse af opholdstilladelse som udsendelseshindret og ændring af nabokompensationsordningen (Udrejsecenter Kærshovedgård).

Med henblik på at tilvejebringe det bedst mulige grundlag for en kvalificeret stillingtagen til lovforslaget vedrørende afskaffelse af opholdstilladelse som udsendelseshindret, vil vi gerne fremkomme med et par yderligere bemærkninger hertil.

Ministeriets økonomiske vurderinger

Ministeriet har alene kigget på, hvad der anvendes af ressourcer på administration i dag. Dette vurderes at udgøre 1,8 årsværk. Ministeriet har derimod afvist at regne på (ellers påregnelige) afledte udgifter som følge af, at de pågældende udlændinge forbliver indkvarteret. Eller på afledte konsekvenser og udgifter, hvis forslaget fører til, at der fremover vil være færre afviste asylansøgere, der medvirker til udrejsen.

Besparelsen på 1,8 årsværk svarer til 1,4 mio. kr. årligt. Sidste år blev der meddelt opholdstilladelse som udsendelseshindret til 7 personer. Hvis disse 7 personer i stedet skulle indkvarteres på et udrejsecenter, vil dette i sig selv medføre en fremtidig årlig udgift på 2,8 mio. kr. Det vil sige, at de forøgede udgifter ved afskaffelsen af ordningen (alene på den konto) vil blive dobbelt så store som besparelsen på administration.

Forslaget om at afskaffe udlændingelovens § 9 c, stk. 2, medfører på den baggrund med stor sandsynlighed ingen besparelse i det offentlige. Der består derimod en risiko for, at de samlede udgifter for det offentlige bliver højere fremover, såfremt forslaget vedtages. Dette skal særligt ses i forhold til, at det i lovforslaget som begrundelse for afskaffelse af ordningen alene er angivet, at afskaffelsen vil medføre besparelser for det offentlige. Grundpræmissen er således forkert, og det vurderes derfor heller ikke, at en vedtagelse af denne del af lovforslaget implementerer en delmængde af aftale om Finansloven for 2025.

Ministerens besvarelser af oppositionens spørgsmål

Under 1. behandlingen af lovforslaget blev der stillet flere spørgsmål til, om afskaffelsen af ordningen risikerer at få konsekvenser for udsendelsesarbejdet. Der blev også stillet spørgsmål til, hvor mange der medvirker til udsendelsen. Ministeren svarede ikke direkte på de stillede spørgsmål.

Derudover stillede Danmarksdemokraterne under udvalgsbehandlingen spørgsmål om, hvorvidt fjernelsen af opholdstilladelsen som udsendeshindret i praksis gør det sværere eller nemmere at udsende en udvist udlænding.

På trods af, at det må have stået ministeriet klart, at spørgeren mente afviste asylansøgere (som er de eneste, der er omfattet af ordningen), valgte ministeriet at anholde det faktum, at spørgeren havde spurgt til 'udviste'. Ministeriet svarede derfor alene, at udviste ikke er omfattet af ordningen. Det svar er i bedste fald ikke fyldestgørende.

Under henvisning til spørgsmålet og det faktum, at forslaget til afskaffelse af ordningen alene hviler på en ressourcebetragtning, kan vi for en god ordens skyld bemærke, at afskaffelsen af ordningen kan medføre, at færre medvirker til udsendelsen. Det bemærkes herudover, at det er langt mere omkostningstungt og tidskrævende at iværksætte tvangsmæssige udsendelser end frivillige udsendelser, hvor de pågældende medvirker.

Ministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 9 til lovforslaget

I svaret på spørgsmål nr. 9 til L 56 forholder ministeriet sig til det alternative forslag vedrørende ordningen om opholdstilladelse som udsendeshindret, som Dansk Flygtningehjælp præsenterede for udvalget den 12. november.

I svaret lægger ministeriet flere gange vægt på, at det er en betingelse for at blive meddelt opholdstilladelse som udsendeshindret, at udsendelsen er udsigtsløs.

Følgende fremgår således af besvarelsen:

"Forslaget [...], ville således indebære, at et af de primære formål bag opholdstilladelsen som udsendeshindret ville blive fjernet. Hvis ikke udsendelsen er udsigtsløs, er det således vurderingen, at man ikke er udsendeshindret."

"Efter den nuværende ordning [...] vurderes [det] løbende, om udsendelse fortsat er udsigtsløs."

Her ser det ud som, at det eksisterende kriterium er, at udsendelse er helt udsigtsløs, altså at det aldrig vil kunne ske. Dette er ikke en korrekt gengivelse af gældende ret. Kriteriet fremgår udtrykkeligt af

udlændingelovens § 9 c, stk. 2, nr. 3, hvorefter ”*udsendelse efter de foreliggende oplysninger for tiden må anses for udsigtsløs*” (vores understregning). Det vil sige, at udsendelsen ikke skal være udsigtsløs i al fremtid, men derimod alene i en afgrænset periode. Dette understreges af, at det efter gældende lovgivning er muligt at inddrage eller at nægte at forlænge opholdstilladelse, hvis der senere hen skulle opstå mulighed for at effektuere udsendelsen. Forslaget fra Dansk Flygtningehjælp ændrer ikke herpå.

I selve lovforslaget har ministeriet da også i stedet omtalt betingelsen således, at der ikke skal være udsigt til at kunne udsende for tiden eller inden for den nærmeste fremtid.

Ministeriet vurderer det alternative forslag på forkerte præmisser

Den af ministeriet benyttede (forkerte) udlægning af gældende ret bliver herefter i svaret til udvalget anvendt til at konkludere, at gennemførelse af det alternative forslag er udtryk for en markant lempelse. Men det er ikke tilfældet.

Det alternative forslag indebærer tværtimod, at det skal have været umuligt for myndighederne at udsende den pågældende i 30 måneder, forinden der kan meddeles en opholdstilladelse som udsendeshindret. I dag vil den proces skulle iværksættes allerede efter 18 måneder.

Personer uden lovligt ophold i Danmark skal udrejse, og det er Hjemrejsestyrelsens helt centrale opgave at understøtte dette. Som reglerne er i dag, vil en udlænding uden lovligt ophold kunne meddeles opholdstilladelse som udsendeshindret, hvis Hjemrejsestyrelsen i 18 måneder kontinuerligt og målrettet har forsøgt at effektuere udsendelsen af den pågældende, men dette ikke har været muligt trods den pågældendes medvirken hertil, og hvis det herefter af Hjemrejsestyrelsen vurderes udsigtsløst *for tiden* at udsende den pågældende.

Ved vurderingen af, om det *for tiden* er udsigtsløst at udsende den pågældende, skal Hjemrejsestyrelsen efter gældende ret foretage en vurdering af, om det inden for en nærmere periode bliver muligt at gennemføre udsendelsen. Den tidsmæssige afgrænsning af denne periode er ikke præcist defineret i lovgivningen, men det følger af forarbejderne til bestemmelsen, at udgangspunktet er, at det vil være udsigtsløst for tiden at udsende, hvis det ikke har været muligt at udsende udlændingen, når de første 18 måneder er overstået.

Det alternative forslag erstatter betingelsen om, at udsendelsen for tiden skal være udsigtsløs med en betingelse om, at den periode, som udlændingen skal have været i udsendelsesposition, forlænges med yderligere 12 måneder (det vil sige fra 18 måneder til 30 måneder). Det alternative forslag er på den baggrund ikke udtryk for en lempelse af gældende ret. Det bemærkes, at der også efter det

alternative forslag kan ske inddragelse eller nægtelse af forlængelse af opholdstilladelsen som udsendelsehindret, hvis der senere hen skulle opstå mulighed for at effektuere udsendelsen.

Ministeriet påpeger også i svaret, at det ikke er ministeriets vurdering, at sagsbehandlingen efter den alternative ordning vil kunne baseres på automatiserede, systemiske opslag i Hjemrejsestyrelsens sagsbehandlingssystem, da bl.a. vurderingen af medvirkensperioden forudsætter en manuel gennemgang af sagen.

Vi skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at Hjemrejsestyrelsen både aktuelt og fremadrettet er forpligtet efter hjemrejelovens § 3, stk. 2, til løbende at træffe afgørelser om, hvorvidt en udlænding medvirker eller ej. Dette ændrer hverken den foreslåede afskaffelse af ordningen eller det alternative forslag ved. Disse afgørelser er fundamentet for det videre udsendelsesarbejde. Af samme grund er det også fastslået i loven, at afgørelserne har karakter af forvaltningsretlige afgørelser. Afgørelserne registreres herudover i Hjemrejsestyrelsens sagsbehandlingssystem.

Man vil således ved opslag i Hjemrejsestyrelsens sagsbehandlingssystem kunne se, om en udlænding har medvirket til sin udsendelse, og hvornår hhv. første og seneste afgørelse herom er truffet. På den måde kan man således let og hurtigt kunne konstatere, om en udlænding har medvirket til udsendelsen i minimum 18 måneder. Det bemærkes, at ministeren den 26. november 2024 har sendt besvarelse af spørgsmål nr. 39, UUI (Alm. del). Dette svar understøtter tillige, at oplysningerne kan trækkes automatisk fra Hjemrejsestyrelsens sagsbehandlingssystem. Dette vil dog antageligvis forudsætte en stringent registreringspraksis hos Hjemrejsestyrelsen.

Derudover anfører ministeriet flere steder i svaret, at det ikke står helt klart for ministeriet, hvad den alternative ordning og forslaget indebærer. Vi bemærker i den forbindelse, at der hele tiden har været og er et stående tilbud til både ministeriet og til Folketinget om at få en uddybning heraf, hvis der måtte være ønske herom.

Ministeriet anfører således blandt andet, at det ikke står klart for dem, i hvilket omfang regler, der ikke er omtalt i forslaget, foreslås ændret. Ministeriet peger f.eks. på reglerne om inddragelse. Det bemærkes i den forbindelse, at i det omfang det alternative forslag ikke beskriver ændringer af gældende ret, er der heller ikke lagt op til ændringer af gældende ret. Præcis ligesom ved alt anden lovgivning.

Afslutningsvist om processen

Lovforslaget puljer en række forskellige forslag til lovændringer. Ændringerne kan inddeles i tre grupper:

- Ændringer, som Danmark er forpligtet til at gennemføre for fortsat at tage del i EU- og Schengensamarbejdet.
- Afskaffelse af udlændingelovens § 9 c, stk. 2, om opholdstilladelse som udsendelseshindret.
- Ændring af nabokompensationsordningen vedrørende Udrejsecenter Kærshovedgård.

Danmark kan ikke undlade at gennemføre de foreslåede ændringer vedrørende EU- og Schengensamarbejdet uden at det vil medføre omfattende og komplekse udfordringer for os som medlemsstat. Derimod har forslagene fra regeringen vedrørende udlændingelovens § 9 c, stk. 2, og nabokompensationsordningen alene ophæng i rene indenrigspolitiske anliggender og kan karakteriseres som forslag, der skal understøtte regeringens politiske målsætninger.

Ved at pulje forslagene på den måde afskæres Folketinget i realiteten fra at få mulighed for at have en reel politisk debat om de spørgsmål, der bør debatteres. Desuden vil Folketinget reelt set være nødt til at stemme for det samlede lovforslag, såfremt Danmark skal undgå, at EU-kommissionen rejser en sag mod Danmark. Der ses ikke i lovforslaget angivet, hvorfor regeringen måtte være af den overbevisning, at de tre forslag bør behandles samlet i ét lovforslag, selvom dette også var et tema under 1. behandlingen af forslaget.